

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада Хмельницького
національного університету

Протокол від 28.06. 2016 р. № 12

Голова вченої ради

М. Є. Скиба

Підпис

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ФІЛОЛОГІЯ (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА). РЕДАГУВАННЯ ОСВІТНІХ ВИДАНЬ**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ:

**035 ФІЛОЛОГІЯ
(УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)**

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

РЕДАГУВАННЯ ОСВІТНІХ ВИДАНЬ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ:

03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ВНЕСЕНО

ПРОЕКТНА ГРУПА

Кафедра української філології

Керівник – гарант освітньої програми,

Протокол від 15 лютого 2016 року № 7

кандидат філологічних наук, доцент

Завідувач кафедри М. М. Торчинський

М. М. Гавриш

ПОГОДЖЕНО

Члени групи:

Вчена рада гуманітарно-педагогічного факультету

кандидат філологічних наук, доцент,

Протокол від 17 лютого 2016 р. № 6

декан гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради Л. Л. Станіславова

Л. Л. Станіславова

НАДАНО ЧИННОСТІ

доктор філологічних наук, професор,
заслужений працівник освіти України

Наказ ректора від 30.06.2016, № 106

М. М. Торчинський

ВВЕДЕНО У ДІЮ з 01.09. 2016 р.

Навчально-методичний відділ

Завідувач

Л. С. Любоминець

(Л. С. Любоминець)

Зміни до освітньої програми, затверджені Вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 13 від 30 березня 2021 року)

У зв'язку зі зміною рівнів Національної рамки кваліфікацій змінити у освітній програмі рівень Національної рамки кваліфікацій з рівня 7 на рівень 6 відповідно до оновленої у 2020 році Постанови Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 “Про затвердження Національної рамки кваліфікацій” (внесених Постановою Кабінету міністрів України від 25.06.2020 № 519).

Голова Вченої ради

Скиба М. Є.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Гавриш М. М.

<p style="text-align: center;">Освітньо-професійна програма Бакалавр філології (українська мова і література; спеціалізація – редагування освітніх видань)</p>		
Обов'язковий блок		
<i>Тип диплому та обсяг програми</i>	Диплом бакалавра, 240 кредитів ЄКТС	
<i>Вищий навчальний заклад</i>	Хмельницький національний університет	
<i>Акредитаційна інституція</i>	Акредитаційна комісія України	
<i>Період акредитації</i>	Акредитовано 2014 р. Наступна акредитація 2021 р.	
<i>Рівень програми</i>	FQ-ЕНЕА – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень, НРК – 6 рівень	
A	Мета програми: формування особистості фахівця, здатного вирішувати типові професійні завдання в галузі філології.	
B	Загальна характеристика	
1	Назва галузі знань та спеціальності	03 – гуманітарні науки 035 – філологія (українська мова і література)
2	Фокус програми, спеціалізації	Загальна. Акцент на здатності забезпечувати управління процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учнів загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів
3	Вид програми	Освітньо-професійна
4	Особливості програми	Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців з української філології з інтеграцією власне філологічної підготовки зі спеціалізацією «Редагування освітніх видань»
C	Складники професійної компетентності	
1.	Дослідницька	Універсальні складники – дослідницькі навички й уміння; здатність до навчання; креативність; виявлення стану і можливостей поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах; визначення індивідуальних особливостей його учасників; спеціальні складники – наукові і науково-педагогічні дослідження у галузях філології і методик викладання філологічних дисциплін.
2.	Контрольна	Універсальні складники – турбота про якість; готовність здійснювати перевірку реального педагогічного процесу відповідно до схвалених планів, норм і вимог, інструкцій та рішень; здатність спілкуватися з експертами з інших галузей; уміння застосовувати знання на практиці; спеціальні складники – володіння різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови і літератури; уміння організувати різні види перевірки знань, умінь і навичок суб’єктів навчально-виховного процесу; розробка системи діагностування творчих задатків.
3.	Культурологічна	Універсальні складники – базові загальні знання; розуміння культури і звичаїв інших країн; здатність і готовність вдосконалювати і розвивати свій

		інтелектуальний і загальнокультурний рівень; <i>спеціальні складники</i> – знання кращих творів вітчизняної і світової літератури.
4.	Організаційна	<i>Універсальні складники</i> – здатність до організації і планування; пристосування до нових ситуацій; готовність розробляти системи заходів для забезпечення належного освітнього середовища, відповідно до норм безпеки життєдіяльності, ергономіки та сучасних технологій отримання знань; <i>спеціальні складники</i> – організація різних форм і способів навчальної, навально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які певним чином стосуються філології, педагогіки, редагування чи літературної творчості.
5.	Проектувальна	<i>Універсальні складники</i> – планування та управління проектами; здатність до аналізу і синтезу; готовність забезпечувати навчально-виховний процес відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами; <i>спеціальні складники</i> – готовність на основі аналізу здійснювати прогнозування основних показників, що характеризують розвиток педагогічної системи; перспективне планування потреб у навчальній, навально-методичній, науковій чи художній літературі.
6.	Професійна	<i>Універсальні складники</i> – поєднання розуміння, сприйнятливості і знань; здатність планувати зміни для удосконалення систем; розроблення нових систем; <i>спеціальні складники</i> – засвоєння основ базових знань із професії; формування професійних якостей учителя-філолога, редактора освітніх видань.
7.	Соціально-особистісна	<i>Універсальні складники</i> – моральне і фізичне вдосконалення своєї особистості в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища; здатність до критики і самокритики; взаємодія; етичні зобов'язання; лідерські якості; ініціативність; бажання досягти успіху; <i>спеціальні складники</i> – досконале усне і писемне спілкування рідною мовою; знання другої мови.
8.	Технічна	<i>Універсальні складники</i> – елементарні комп’ютерні навички; <i>спеціальні складники</i> – здатність і готовність застосовувати технічні методи та засоби у навчально-виховній і літературно-коректорській діяльності.
9.	Технологічна	<i>Універсальні складники</i> – навички управління інформацією; здатність працювати самостійно; <i>спеціальні складники</i> – готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо).

10.	Управлінська	Універсальні складники – управління процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня; прийняття рішень; міжособистісні навички і вміння; спеціальні складники – керівництво методичними об'єднаннями філологів або класних керівників, науковими структурами, творчими і редакційними колективами.
D	Результати навчання за складниками професійної компетентності	
1.	Дослідницька	<ul style="list-style-type: none"> – РН Д1. Аналізувати стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах. – РН Д2. Організовувати наукові і науково-педагогічні дослідження у галузях філології і методик викладання філологічних дисциплін.
2.	Контрольна	<ul style="list-style-type: none"> – РН Ко1. Могти здійснювати перевірку реального педагогічного процесу відповідно до схвалених планів, норм і вимог, інструкцій та рішень. – РН Ко2. Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови і літератури.
3.	Культурологічна	<ul style="list-style-type: none"> – РН Ку1. Бути готовим удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень. – РН Ку1. Знати кращі твори вітчизняної і світової літератури.
4.	Організаційна	<ul style="list-style-type: none"> – РН О1. Уміти розробляти систему заходів для забезпечення належного освітнього середовища, відповідно до норм безпеки життедіяльності, ергономіки та сучасних технологій отримання знань. – РН О2. Організовувати різні форми і способи навчальної, навально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які певним чином стосуються філології, педагогіки, редагування чи літературної творчості.
5.	Проектувальна	<ul style="list-style-type: none"> – РН Пе1. Могти забезпечувати навчально-виховний процес відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами. – РН Пе2. Організовувати перспективне планування потреб у навчальній, навально-методичній, науковій чи художній літературі.
6.	Професійна	<ul style="list-style-type: none"> – РН По1. мати міцні знання з базових професійних дисциплін. – РН По2. Володіти професійними якостями учителя-філолога, редактора освітніх видань.
7.	Соціально-особистісна	<ul style="list-style-type: none"> – РН Со2. Здійснювати моральне і фізичне вдосконалення своєї особистості в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища. – РН Со2. Могти досконало спілкуватися в усній і писемній формі рідною та іноземними мовами.

8.	Технічна	<ul style="list-style-type: none"> – РН Ті1. Володіти комп’ютерними навичками. – РН Ті2. Уміти застосовувати технічні методи та засоби у навчально-виховній і літературно-коректорській діяльності.
9	Технологічна	<ul style="list-style-type: none"> – РН Тe1. Володіти навичками управління інформацією. – РН Тe2. Могти здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо).
10.	Управлінська	<ul style="list-style-type: none"> – РН У1. Могти управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня. – РН У2. Уміти керувати методичними об’єднаннями філологів або класних керівників, науковими структурами, творчими і редакційними колективами.

**Е Перелік навчальних дисциплін та їх анотації
(анотації дисциплін – див. Додаток А)**

Обов’язкові дисципліни

		Кредити ЕКТС	Семестр
O1	Виразне читання	4	2
O2	Сучасний літературний процес	4	1
O3	Усна народна творчість і фольклорна практика	5	2
O4	Вступ до мовознавства	4	1
O5	Вступ до літературознавства	4	1
O6	Лінгвістичне забезпечення інтернет-комунікацій	3	1
O7	Історія зарубіжної літератури	23	1-6
O8	Практичний курс української мови	4	1
O9	Дитяча література	3	1
O10	Історія української літератури	26	2-7
O11	Сучасна українська літературна мова	26,5	2-8
O12	Старослов’янська мова	4	2
O13	Фізичне виховання		1-4
O14	Іноземна мова	18	1-4
O15	Психологія	4	3
O16	Педагогіка	4	4
O17	Історична граматика української мови	4	3
O18	Теорія і практика філологічних досліджень	3	3
O19	Безпека життєдіяльності	3	5
O20	Методика навчання української літератури	4	6
O21	Польська мова	14	5-8
O22	Стилістика української мови	3	8
O23	Методика навчання української мови	5	7
O24	Педагогічна практика	6	8
O25	Атестаційний іспит з української мови і літератури та методик їх викладання	1,5	8
РАЗОМ		180	
Вибіркові дисципліни			
Вибіркові дисципліни третього семестру			10

Вибіркові дисципліни четвертого семестру	6	
Вибіркові дисципліни п'ятого семестру	10	
Вибіркові дисципліни шостого семестру	7	
Вибіркові дисципліни сьомого семестру	14	
Вибіркові дисципліни восьмого семестру	13	
РАЗОМ		60

F	Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами (модулями) і результатами навчання (компетентностями) (див. Додаток Б)
G	Форми організації та технології навчання За домінуючими методами та способами навчання: пасивні (<i>пояснюально-ілюстративні</i>); активні (<i>проблемні, ігрові, інтерактивні, саморозвиваючі</i>). За організаційними формами: <i>колективне, індивідуальне та інтегративне навчання</i> . За орієнтацією педагогічної взаємодії: <i>позиційне та контекстне навчання, технологія співпраці</i> .
H	Форми та методи оцінювання результатів навчання <i>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 4-балльною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «незараховано») системами.</i> <i>Види контролю:</i> поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. <i>Форми контролю:</i> усне та письмове опитування, диктант, тестування, захист курсових робіт, звіт із практики, наукова і творча робота, атестаційний іспит.

Рекомендований блок

J	Вимоги до вступу та продовження навчання Атестат про середню освіту. Диплом молодшого бакалавра. Вступні іспити з української мови і літератури, історії України, географії, біології чи іноземної мови. Решта вимог визначаються правилами прийому на освітньо-професійну програму.
	Вимоги до випускників Високі навчальні досягнення (загальний рейтинг студентів). Бажання отримати високий рівень професійної підготовки. Здатність бути успішним в умовах конкурентного середовища. Цікавість до педагогічної кар'єри.
K	Підтримка студентів (система тьюторства, гранти тощо) Система кураторства академічних груп, програми обміну та академічної мобільності студентів.
L	Соціально-економічне та інформаційно-технічне забезпечення освітнього процесу Стипендіальне забезпечення, забезпечення гуртожитком, соціальна інфраструктура університету, надання консультацій щодо працевлаштування, допомога у вирішенні проблемних ситуацій. Програма підтримки студентів з особливими потребами, медичні та консультаційні послуги, профорієнтаційні послуги.

Інформаційний пакет спеціальності

	Бібліотека: – ознайомлення з правилами користування бібліотекою, використання он-лайн-ресурсів, міжбібліотечні позики, відеотека; – продовження терміну позики та бронювання книг он-лайн; – доступ до електронних журналів; – доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; – доступ до електронного навчального середовища Moodle; – технологічне і матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу.
	Академічна підтримка – консультації з вибору програми, окремих вибіркових дисциплін,

	проектування індивідуальних навчальних траєкторій.			
M	Працевлаштування та продовження освіти			
1	Працевлаштування	філолог; вчитель української мови і літератури загальноосвітніх навчальних закладів I-ІІІ рівнів акредитації; редактор освітніх видань; вихователь позашкільних навчальних закладів; працівник медіа-агентств; літературний працівник; керівник освітніх, виховних та медійних структур		
2	Продовження освіти	Можливість навчання за програмою другого циклу FQ-ЕНЕА, 7 рівня EQFLLL та 7 рівня НРК		
N	Механізм внутрішнього забезпечення якості освіти			
Моніторинг та оцінювання якості викладання, навчання, системи оцінювання навчальних досягнень, навчальних планів та освітніх стандартів:				
<ul style="list-style-type: none"> – анкетування студентів щодо якості навчальних дисциплін; – щорічні звіти з моніторингу (включаючи огляди навчальних досягнень студентів); – періодичне оновлення освітньої програми; – програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу; – щорічне рейтингове оцінювання професорсько-викладацького складу; – періодичні аудиторські перевірки університету Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти; – простійний моніторинг прогресу студентів; – перевірка проведення підсумкового контролю спеціальними комісіями; – повторне оцінювання щонайменше 80 % робіт; – моніторинг статистики працевлаштування випускників. 				
Комісії, відповідальні за моніторинг та оцінювання якості навчання:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Комісія методичної ради факультету з питань якості освітнього процесу. 2. Постійна комісія вченої ради університету із забезпечення якості вищої освіти. 3. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. 				
Забезпечення зворотного зв’язку студентів щодо якості викладання та їх навчального досвіду:				
<ul style="list-style-type: none"> – відповідальні особи кафедр по роботі з випускниками; – оцінювання якості викладання навчальних дисциплін студентами; – вихідне анкетування щодо якості програми; – неформальні зустрічі та соціальні контакти зі студентами; – участь студентів у проектуванні змісту освітніх програм. 				
Пріоритети підвищення кваліфікації викладацького складу:				
<ul style="list-style-type: none"> – використання результатів наукових досліджень у навчальному процесі; – стажування за кордоном та співпраця із зарубіжними вищими навчальними закладами; – система рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу; – участь у міжнародних методичних і наукових семінарах, конференціях, симпозіумах; – висвітлення наукових і методичних результатів та досягнень у фахових та міжнародних науковометрических виданнях; – навчання в аспірантурі та докторантурі; – відповідність рівня кваліфікації кандидатів на посади викладачів посадовим вимогам; – установлення мінімальних вимог до наукових здобутків кандидатів на посади викладачів; – наставництво молодих викладачів та викладачів-стажерів. 				
P	Індикатори якості освітньої програми			
<ul style="list-style-type: none"> – показник відрахування студентів за період навчання за програмою; – відгуки незалежних внутрішніх і зовнішніх експертів щодо якості програми; 				

- рівень сформованості професійної компетентності і важливих якостей особистості;
- показник працевлаштування випускників за фахом;
- акредитація освітньої програми незалежною міжнародною агенцією.

При створенні цієї програми були використанні такі джерела:

1. Закон України «Про вищу освіту» та інші нормативно-правові документи України в галузі вищої освіти.
2. Міжнародні документи, освітні програми зарубіжних університетів.
3. Стандартизовані описи предметних галузей вищої освіти у сфері філології.
4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації Академії педагогічних наук України / В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / за ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ “Пріорітети”», 2014. – 108 с.
5. Стратегія розвитку Хмельницького національного університету.
6. Тимчасове положення про освітні програми підготовки фахівців різних ступенів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті

Додаток А

АНОТАЦІЇ ДИСЦИПЛІН

Виразне читання

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Математичної та природничо-наукової підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	1 курс
Семестр	2
Кредити ЄКТС	4,0
Форми навчання для яких читається дисципліна	денна, заочна, дистанційна

Результати навчання:

уміти: визначати тип дихання, робити постановку комбінованого типу дихання, виконувати дихальну і артикуляційну гімнастику; визначати вади голосу, дикції; виконувати вправи для постановки голосу; складати партитуру тексту; робити фоноаналіз, інтонаційно-смисловий і дійовий аналіз тексту; практично володіти навичками виразного та художнього читання текстів різних жанрів літератури; використовувати театрально-педагогічну спадщину майстрів художнього читання у межах формування індивідуального стилю читця та організації навчання учнів виразному читанню;

володіти: технікою мовлення, методами інтонаційно-смислового аналізу тексту, методами виразно-художнього читання та методикою їх використання у практичній діяльності, технікою виконавської майстерності, методичними основами навчання виразному читанню.

Необхідні обов'язкові попередині та супутні дисципліни: практичний курс української мови, вступ до мовознавства, вступ до літературознавства, українська усна народна творчість, сучасний літературний процес, дитяча література, історія української літератури, основи літературної творчості, риторика, стилістика і культура української мови, методика викладання української мови, методика викладання української літератури.

Зміст навчальної дисципліни: Виразне читання як мистецтво звучного слова. Техніка виразного мовлення. Засоби логіко-емоційної виразності. Позамовні засоби виразності. Практичне використання засобів логіко-емоційної виразності. Методи виразно-художнього читання. Виразне читання літературних творів різних жанрів. Методичні основи навчання виразному читанню.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 18 год., практичних занять 18 год., самостійної роботи 84 год., разом 120 год.

Методи викладання словесні (розповідь, пояснення, інструктаж, бесіда, усне малювання, метод показу), практичні (фоноаналіз, декламація, індивідуальне та хорове читання, тренінги, навчальні ігри, конкурс читців, інсценізація, театралізація); наочні (партитура тексту, таблиці, схеми, аудіо- та відеоматеріали).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, захист лабораторної роботи, письмове опитування, декламація, конкурс читців.

Вид семестрового контролю: залік.

Рекомендована література:

1. Коваль Т. П. Виразне читання : лабораторний практикум для студентів напряму підготовки «Філологія. Українська мова і література» / Т. П. Коваль. – Хмельницький : РВЦ ХНУ, 2010. – 207 с.
2. Олійник Г. А. Виразне читання. Основи теорії : Посібник для вчителів / Г. А. Олійник. – Тернопіль, 2001. – 224 с.
3. Сипко Л. М. Виразне читання. 10 клас : Книжка для вчителя / Л. П. Сипко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 264 с.

Викладач: ст. викладач Коваль Т. П.

Сучасний літературний процес

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Математичної та природничо-наукової підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	1 курс
Семестр	1
Кредити ЄКТС	3,0
Форми навчання,	денна, заочна, дистанційна

для яких читається дисципліна**Результати навчання**

уміти: цілісно сприймати сучасний літературний процес у розвитку жанрів, стилів, тематики й літературних течій; здійснювати аналіз художніх текстів, як цілісний, так і в аспекті окремих літературознавчих категорій; оцінювати творчість сучасних письменників у контексті розвитку літератури; опрацьовувати і сприймати різні літературно-критичні огляди сучасної літератури; висловлювати власну думку з приводу прочитаного;

володіти: понятійно-категоріальним апаратом літературознавчої науки та основами історико-порівняльного аналізу художнього твору.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: вступ до літературознавства, теорія літератури, історія України, філософія, психологія, культурологія.

Зміст навчальної дисципліни: Сучасний український літературний процес: хронологічна характеристика, течії, імена, угруповання, риси, особливості розвитку. Періоди розвитку сучасної української літератури. Специфіка постмодернізму на національному ґрунті.

Запланована навчальна діяльність лекцій 17 год., практичних занять 17 год., самостійної роботи 86 год.; разом 120 год.

Методи викладання словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні (дискусії, навчальні ігри, case study (метод практичних ситуацій)); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів)

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень усне опитування, письмове опитування (тестування), самоконтроль

Вид семестрового контролю: залік.

Рекомендована література:

1. Харчук Р. Сучасна українська проза: постмодерній період / Р. Харчук. – К., 2008. – 322 с.
2. Даниленко В. Лісоруб у пустелі: письменник і літературний процес / В. Даниленко. – К., 2008. – 233 с.

Викладач: канд. фіол. наук, доцент Приймак І. В.

Усна народна творчість і фольклорна практика**Тип дисципліни**

Нормативна

Цикл

Математичної та природничо-наукової

Мова навчання

підготовки

Рік навчання

Українська

Семестр

1 курс

Кредити ЕКТС

2

Форми навчання,

5,0

для яких читається дисципліна

денна

Результати навчання

уміти: аналізувати твори усної народної творчості з погляду їх жанрового, тематичного, видового різноманіття; аналізувати специфіку народної творчості; пояснювати символіку та міфологічні образи у творах фольклору; розрізняти цикли і жанри обрядової і необрядової народної творчості;

володіти: необхідними знаннями про найдавніші види і жанри народної творчості, які стали основою для подальшого розвитку літератури; навичками аналізувати твори фольклору та класифікувати їх.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: вступ до літературознавства, теорія літератури, історія України, філософія, психологія, культурологія.

Зміст навчальної дисципліни: Фольклор та фольклористика. Магія та міфологія праслов'ян. Календарно-обрядова творчість. Родинно-обрядова творчість. Український народний епос. Героїчний епос: думи, билини, історичні пісні. Українські народні балади та ліричні пісні. Український народний епос. Казкова проза. Історична проза. Народна пареміографія. Дитячий фольклор. Методика збирання й аналізу фольклорних творів.

Запланована навчальна діяльність лекцій 18 год., практичних занять 36 год., самостійної роботи 66 год.; разом 120 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, дискусія), практичні (літературний диктант, аналіз тексту, аналіз-інтерпретація тексту, літературна дискусія, дебати, декламація, рольова гра), наочні (карти, таблиці, схеми, аудіо- та відеоматеріали; показ слайдів).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, письмова робота, тестування, аналіз-інтерпретація тексту, захист практики.

Вид семестрового контролю: іспит.

Рекомендована література:

1. Лановик З. Українська усна народна творчість / З. Лановик, М. Лановик. – К.: Знання-Прес, 2003. – 591 с.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: у 2 томах / О. Воропай. – К.: Оберіг, 1991.
Викладач:ст. викладач Терещенко Л. В.

Психологія

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Математичної і природничо-наукової підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	2 курс
Семestr	3
Кредити ЄКТС	4,0
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна, заочна, дистанційна

Результати навчання:

уміти: організовувати і керувати педагогічною взаємодією; виявляти і аналізувати психічні особливості особистості; складати психологічний портрет особистості; визначати віковий період на підставі психічних та фізіологічних характеристик розвитку; створювати ефективні умови для самореалізації та самовираження учня; планувати та успішно реалізувати професійну самоосвіту та самовиховання;

володіти: методами і прийомами вивчення особистості дитини, організації педагогічної взаємодії.

Необхідні обов'язкові попереці та супутні дисципліни: філософія, педагогіка.

Зміст навчальної дисципліни: Предмет, задачі і методи загальної психології. Діяльнісний підхід у формуванні особистості. Чуттєві форми пізнання дійсності. Раціональні форми пізнання дійсності. Емоційно-вольова сфера особистості. Індивідуально-типологічні властивості особистості. Спілкування – основа міжособистісних взаємин. Предмет, завдання та проблеми вікової психології. Основні теорії дитячого розвитку. Рушійні сили і умови психічного розвитку дитини. Особливості розвитку дитини у немовлячому і ранньому віці. Психічний розвиток дитини у дошкільному і молодшому шкільному віці. Особливості розвитку психіки у підлітковому та ранньому юнацькому віці. Педагогічна психологія: основні характеристики. Психологічні аспекти навчально-виховного процесу. Особистість педагога. Керівництво педагогічним колективом.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 34 год., практичних занять 17 год., самостійної роботи 69 год.; разом 120 год.

Методи викладання: словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), практичні (індивідуальна та групова робота), заочні методи (демонстрування слайдів).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, тестування, контрольна робота, творча робота (спостереження), домашні завдання.

Вид семестрового контролю: іспит.

Рекомендована література:

1. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. С. Костюк. – К., 1989. – 376 с.
2. Немов Р. С. Психология / Р. С. Немов. – Кн. 1, 2. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 576 с.
3. Обухова Л. Ф. Детская психология: теории, факты, проблемы / Л. Ф. Обухова. – М.: Тривола, 1995. – 360 с.

Викладач: канд. психол. наук, доцент Кулешова О. В.

Педагогіка

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Математичної і природничо-наукової підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	2 курс

Семестр	4
Кредити ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	дenna, заочна, дистанційна

Результати навчання:

вміти: практично застосовувати отримані знання; організовувати та керувати педагогічною взаємодією; застосовувати методи та принципи ефективного впливу; охарактеризувати педагогічну діяльність та педагогічні погляди видатних діячів минулого.

знати: основні категорії педагогіки; методи педагогічних досліджень; зміст і напрямки процесу виховання; закономірності і принципи навчання; методи навчання; види і форми навчання; основні напрямки та тенденції розвитку зарубіжної та вітчизняної педагогіки.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: психологія, філософія, історія України, історія української культури, вікова фізіологія та основи медичних знань.

Зміст навчальної дисципліни: Предмет, завдання і методи педагогіки. Педагогіка Давнього світу. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки. Становлення і розвиток вітчизняної педагогічної науки. Суть процесу виховання. Основні закономірності, принципи, напрями, методи, форми і засоби виховання. Суть процесу навчання. Закономірності, принципи, методи, форми і засоби навчання.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 36 год., практичних занять 18 год., самостійної роботи 66 год.; разом 120 год.

Методи викладання: словесні (лекція, розповідь, бесіда, дискусія, пояснення з елементами проблемності), практичні (вправи, ситуації, задачі, індивідуальні завдання, практичні заняття з використанням ігрових та інформаційних технологій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, тестування, письмове опитування, самостійна робота, контрольна робота, виконання індивідуальних робіт (реферати, педагогічний кросворд).

Вид семестрового контролю: іспит.

Рекомендована література:

1. Волкова В. П. Педагогіка / В. П. Волкова. – К., 2001. – 476 с.
2. Фіцула М. М. Педагогіка / М. М. Фіцула. – К., 2000. – 498 с.
3. Педагогіка: навчальний посібник / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця, 2001. – 350 с.

Викладач: канд. пед. наук, доцент Міхеєва Л. В.

Вступ до мовознавства

Тип дисципліни

Нормативна

Цикл

**Математичної і природничо-наукової
підготовки**

Мова навчання

Українська

Рік навчання

1 курс

Семестр

1

Кредити ЄКТС

4,0

Форми навчання, для яких читається дисципліна

дenna, заочна, дистанційна

Результати навчання

вміти: доцільно використовувати лінгвістичну термінологію у процесі наукової роботи, формулювати власну думку щодо питань розвитку мови, аналізувати та узагальнювати мовні явища, записувати тексти різними транскрипціями, робити фонетичний аналіз слова, розрізняти слово і поняття, визначати граматичне значення слова, способи та засоби його вираження, визначати денотативне і конотативні значення слова, робити аналізувати мовні одиниці, розрізняти функціональні стилі мови, застосовувати норми сучасної української літературної мови у практиці мовленнєвої діяльності;

володіти: знаннями про сутність мови і її природу, структуру мови, теорії походження мови та закономірності розвитку мов. виникнення і розвиток письма, класифікації мов світу, зв'язок мовознавства з іншими науками, методологію мовознавства, системний характер будови мови, практичне значення мовознавства;

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: історія української літературної мови, сучасна українська літературна мова, загальне мовознавство.

Зміст навчальної дисципліни: Загальні питання мовознавства. Методи лінгвістичних досліджень. Мовознавство в системі наук. Системний характер будови мови. Природа, сутність, функції та будова мови. Походження і розвиток мови. Мови світу та їх класифікації.

Запланована навчальна діяльність лекцій 34 год., практичних занять 17 год., самостійної роботи 69 год.; разом 120 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне та письмове опитування, тестування, реферат, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Рекомендована література:

1. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства : Короткий наріс : навч. посіб. / С. П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 2006. – 143 с.

2. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства / Ю. О. Карпенко. – К.; Одеса, 2007. – 280 с.

3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 2008. – 368 с.

Викладач: канд. філол. наук, доцент Торчинська Н. М.

Вступ до літературознавства

Тип дисципліни
Цикл

Нормативна
Математичної і природничо-наукової
підготовки
Українська
1 курс
1
4,0
денна, заочна, дистанційна

Мова навчання
Рік навчання
Семestr
Кредити ЄКТС
Форми навчання, для яких читається дисципліна

Результати навчання

вміти: правильно використовувати основні поняття та терміни літературознавства; окремих літературознавчих категорій; узагальнювати та деталізувати проблеми розвитку літературного процесу.

володіти: знаннями про походження, сутність літературної творчості як особливої форми діяльності людей; функції літературно-художнього твору; характеристику змісту і форми літературного твору; закономірності історичного розвитку родів, видів і жанрів літератури, а також розвитку літературного процесу.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: історія української літератури, історія зарубіжної літератури, усна народна творчість, теорія літератури.

Зміст навчальної дисципліни: Літературознавство як наука. Історичний розвиток літературознавства. Література як мистецтво. Літературно-художній образ. Літературно-художній твір. Мова художньої літератури. Основи віршування. Роди й жанри літератури. Літературний процес.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 34 год., практичних занять 17 год., самостійної роботи 69 год.; разом 120 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне та письмове опитування, тестування, реферат, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Рекомендована література:

1. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: лекції / П. В. Білоус. – Житомир: Рута, 2009. – 322 с.

2. Літературознавча енциклопедія: у двох томах / автор-укладач Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с.

3. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства / А. Ткаченко. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. – 395 с.

Викладач: канд. філол. наук, доцент Станіславова Л. Л.

Безпека життєдіяльності

Тип дисципліни
Цикл

Нормативна
Математичної і природничо-наукової
підготовки
Українська

Мова навчання

Рік навчання	3 курс
Семестр	5
Кредити ЄКТС	3
Форми навчання для яких читається дисципліна	денна, заочна, дистанційна

Результати навчання

уміти: практично здійснювати заходи щодо підвищення безпеки і екологічності технічних засобів і технологічних процесів; здійснювати заходи щодо самозахисту і захисту виробничого персоналу, населення від наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха; оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку і обстановку, яка може виникнути під час стихійного лиха та аварії, приймати відповідні рішення;

володіти: основами законодавства безпеки життєдіяльності; організацією служби охорони праці на промислових підприємствах; методами виявлення потенційних виробничих небезпек та шкідливостей; методами дослідження та аналізу причин виробничого травматизму та професійних захворювань; правилами проведення та порядком розслідування виробничих нещасних випадків, методами надання першої допомоги; принципами нормування санітарно-технічних нормативів виробничих умов; системою підготовки працюючих безпечним методам праці.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: фізика, хімія.

Зміст навчальної дисципліни: Виробниче середовище та його вплив на людину. Предмет і завдання дисципліни. Умови праці на виробництві, їх класифікація і нормування. Виробнича шкідливість, методи захисту людини від її негативного впливу. Аналіз і профілактика профзахворювань та виробничого травматизму. Основи техніки безпеки. Правове і нормативне регулювання охорони праці. Державне управління охороною праці в Україні. Економічні аспекти охорони праці. Запобігання та усунення надзвичайної ситуації на об'єкті. Державні заходи щодо захисту життя людини. Засоби індивідуального захисту людини. Колективні засоби захисту людини. Ліквідація наслідків впливу на людину радіоактивних, хімічних та біологічних речовин. Класифікація надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціально-політичного і воєнного характеру. Негативні фактори в житті людини природного, техногенного, соціально-політичного і воєнного характеру.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 17 год., лабораторних робіт 17 год., самостійної роботи 56 год., разом 90 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (лабораторні роботи); наочні (ілюстрування навчального матеріалу).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: тестування, захист лабораторних робіт, підсумковий контрольний захід.

Вид семестрового контролю: залік.

Рекомендована література:

1. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / за ред. В. Г. Цапки. – К. Знання, 2004. – 397 с.
2. Методичні вказівки до лабораторних робіт з охорони та безпеки життєдіяльності: у 4-х частинах. – Хмельницький, Технологічний інститут Поділля, 1997–2000.
3. Стеблюк М. І. Цивільна оборона: підручник. – К.: Знання, 2004. – 490 с.

Викладач: докт. техн. наук, професор Калда Г. С.

Лінгвістичне забезпечення інтернет-комунікацій

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Математичної і природничо-наукової
Мова навчання	підготовки
Рік навчання	Українська
Семестр	1 курс
Кредити ЄКТС	1
Форми навчання для яких читається дисципліна	3
Результати навчання:	денна

вміти: користуватися програмами для перегляду вмісту Internet; створювати аккаунти на сайті Google; створювати та редагувати Google-документи, а саме: вміти працювати з текстовими файлами Google, з презентаціями Google; створювати власний блог та налагоджувати системи навігації; створювати Web-сайти; форматувати вміст Web-сторінок; використовувати графіку при створенні Web-

сторінки; створювати гіперпосилання для зв'язування Web-сторінок; використовувати каскадні листи стилів для візуальної презентації Web-сторінок.

володіти: знаннями про принципи побудови і функціонування комп'ютерних мереж та системи Internet; принципи створення та колективного редагування Google-документів; різновиди блогів; правила створення блогів; популярні платформи для створення блогів; основні поняття створення Web-сторінок; основні принципи форматування символів та абзаців тексту Web-сторінок, використання графіки на Web-сторінках, створення гіперпосилань на інші Web-сторінки.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: іноземна мова, практичний курс української мови.

Зміст навчальної дисципліни: Загальна характеристика мереж та системи Internet. Коротка характеристика служб (сервісів) Інтернету. Основні поняття та концепції WorldWideWeb (WWW). Електронна пошта E-mail. Поняття про пошук інформації в мережі Інтернет. Створення аккаунтів на сайті Google. Створення та колективне редагування Google-документів: робота з текстовими файлами та презентаціями. Створення власного блогу та налагодження системи навігації. Створення документів на мові HTML. Форматування Web-сторінки. Використання графіки при створенні Web-сторінки. Зв'язування Web-сторінок. Використання каскадних листів стилів для візуальної презентації Web-сторінок.

Запланована навчальна діяльність: лабораторних занять 34 год., самостійної роботи 56 год., разом 90 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, пояснення, бесіда), практичні (лабораторна робота), заочні методи (слайди), робота в групі.

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, тестування, контрольні роботи, захист лабораторних робіт.

Вид семестрового контролю: залік.

Рекомендована література:

1. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі / М. Ю. Кадемія, І. Ю. Шахіна. – Вінниця, 2011. – 220 с.
2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров. – М.: Академия, 2005. – 272 с.
3. Скиба М. Є. Прикладна інформатика. Використання HTML для створення Web-сторінок / М. Є. Скиба, О. М. Синюк. – Хмельницький: ХНУ, 2005. – 57 с.
4. Скиба М. Є. Прикладна інформатика. Частина 2. Основи Web-програмування / М. Є. Скиба, О. М. Синюк, О. А. Кравчук. – Хмельницький: ХНУ, 2005. – 92 с.

Викладач:канд. політ. н., доцент Мудрик Ю. С.

Стилістика української мови

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Математичної і природничо-наукової підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	4 курс
Семestr	8
Кредити ЕКТС	4,0
Форми навчання, для яких читається дисципліна	денна, заочна, дистанційна
Результати навчання	

уміти: використовувати мовні засоби в усному й писемному мовленні з урахуванням умов і завдань комунікації; дотримуватись орфоепічних, лексико-фразеологічних, словотворчих, морфологічних, синтаксических та стилістичних літературних норм;робити самостійні узагальнення, висновки; аргументувати власну думку; користуватися словниками різних типів, довідниками, інтернет-ресурсами; розвинути комунікативні компетенції, потрібні в майбутній професійній діяльності; правильно використовувати основні поняття та терміни літературознавства; окремих літературознавчих категорій; узагальнювати та деталізувати проблеми розвитку літературного процесу.

володіти: знаннями про опорні поняття і терміни, пов'язані зі стилістикою української мови; характеристику функціональних стилів української мови; норми сучасної української літературної мови; причини їх порушення й шляхи оволодіння ними; взаємозв'язки системи мови, структури мовлення і немовленнєвих (екстраполінгвістичних) структур.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: сучасна українська літературна мова, культура української мови, практичний курс української мови, теорія літератури.

Зміст навчальної дисципліни: Практична стилістика і культура мови як лінгвістичні дисципліни. Орфоепічні та акцентуаційні норми сучасної української мови, їх використання у різних функціональних стилях. Лексико-фразеологічні норми. Словотвірні норми. Морфологічні норми. Синтаксичні норми. Стилістичні норми. Комунікативні якості літературного мовлення. Культура спілкування у професійній сфері.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 13 год., практичних занять 26 год., самостійної роботи 51 год.; разом 90 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне та письмове опитування, тестування, реферат, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Рекомендована література:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів: Світ, 2003. – 432 с.

2. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови / Г. Волкотруб. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. – 255 с.

3. Станіславова Л. Л. Стилістика художнього тексту / Л. Л. Станіславова. – Хмельницький, ХмЦНП, 2014. – 350 с.

Викладач: канд. фіол. наук, доцент Станіславова Л. Л.

Історія зарубіжної літератури

Тип дисципліни

Нормативна

Цикл

Професійної та практичної підготовки

Мова навчання

Українська

Рік навчання

1-3курс

Семестр

1-6

Кредити ЄКТС

23,0

Форми навчання,

денна, заочна, дистанційна

для яких читається дисципліна

Результати навчання

уміти: орієнтуватись у літературному процесі означенії доби; аналізувати художні твори, передбачені програмою за сучасними вимогами літературознавчої науки; порівнювати твори, що належать до різних національно-культурних традицій; визначати особливості творчої манери автора, його індивідуального стилю; виявляти жанрово-родові ознаки твору, його зв'язок з певним напрямом, течією, іншими видами мистецтв; мати навички наукового підходу до вивчення історії зарубіжної літератури; користуватися довідниковими джерелами, зокрема літературними енциклопедіями та словниками літературознавчих термінів, монографічною літературою, науковими періодичними виданнями;

володіти: понятійно-категоріальним апаратом літературознавчих наук та ґрунтовними знаннями предмета, що включають етапи розвитку світового літературного процесу, течії, напрями, стилі, школи, філософські, естетичні та культурологічні відкриттяожної доби, творчі здобутки найвідоміших представників доби в літературі.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: історія української літератури, всесвітня історія, філософія, культурологія.

Зміст навчальної дисципліни: Долітературний період (міфологія). Гомерівський період. Класична література Греції. Аттичний період. Римська література епохи імперії. Провідні історико-літературні концепції західноєвропейського Середньовіччя та Відродження. Героїчний епос епохи Середньовіччя Література Відродження в Іспанії та Португалії. Відродження в Англії. Історико-літературний процес XVII ст. Доба Просвітництва. Особливості розвитку світової літератури романтизму. Аналіз національної специфіки літератури Німеччини, Англії, Франції, Америки та інших країн. Історико-літературний процес 2-ї половини XIX ст. Реалізм Франції, Англії, Росії. Література 1-ї половини XX ст. Література 2-ї половини XX ст. Література постмодернізму.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 210 год., практичних занять 159 год., самостійної роботи 321 год.; разом 690 год.

Методи викладання: словесні (лекції з елементами випереджальних завдань, фронтальна бесіда, дискусії); практичні (з використанням інтерактивних технологій: «круглий стіл», «дерево вирішень»; імітаційні та неімітаційні ігрові технології, зокрема, метод кейсів, «мозковий штурм»; науково-дослідницька робота, творчі завдання, декламування, інсценування); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, презентації).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, письмове опитування (тестування), самоконтроль, творчі та дослідницькі звіти.

Вид семестрового контролю: іспит (1, 2, 4, 5, 6 семестри); залік (3 семестр).

Рекомендована література:

1. Вишницька Ю. В. Історія зарубіжної літератури межі XIX–XX століть / Ю. В. Вишницька, Т. І. Тверітінова. – К., 2012. – 127 с.
2. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII століття / Г. Й. Давиденко, М. О. Величко. – К. : Центр учебової літератури, 2007. – 292 с.
3. Пащенко В. І. Антична література / В. І. Пащенко, Н. І. Пащенко – К. : Либідь, 2004. – 718 с.
4. Рубанова Г. Л. Історія світової літератури. Західноєвропейське Середньовіччя (XIII–XIV ст.) / Г. Л. Рубанова. – Львів : ПАІС, 2004. – 144 с.

Викладач: канд. філолог. наук, доцент Папушин В. А.

Практичний курс української мови

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Професійної та практичної підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	1 курс
Семестр	1
Кредити ЕКТС	4,0
Форми навчання, для яких читається дисципліна	денна, заочна, дистанційна

Результати навчання

вміти: швидко знаходити орфограми й пунктограми в тексті; чітко формулювати правила, що пояснюють написання орфограм чи пунктограм; самостійно перевіряти письмові роботи власні та роботи колег; користуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою; вільно висловлюватись з дотриманням граматико-орфоепічних норм української літературної мови; правильно використовувати мовні засоби, що відображають специфіку різних функціональних стилів;

володіти: знаннями про основні теоретичні положення про принципи українського правопису, історію українського правопису, дискусійні питання правописних комісій; орфографічні, пунктуаційні та граматико-орфоепічні норми української літературної мови; усі лінгвістичні поняття і терміни, які вживаються у «Практикумі» і будуть потрібні для свідомого сприйняття наступних лінгвістичних дисциплін; види орфограм та пунктограм, їх визначення; граматичні й стилістичні норми української літературної мови.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: сучасна українська літературна мова, культура української мови, стилістика української мови.

Зміст навчальної дисципліни: Принципи орфографії і пунктуації української мови. Апостроф і м'який знак. Написання слів разом, окремо і через дефіс. Вживання великої букви. Правопис префіксів і суфіксів. Евфонія. Правопис іменних і дієслівних форм. Розділові знаки у простому реченні. Розділові знаки у складному реченні.

Запланована навчальна діяльність: практичних занять 51 год., самостійної роботи 69 год.; разом 120 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень усне та письмове опитування, диктанти, тестування, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Рекомендована література:

1. Українська мова: Практикум / О. М. Пазяк, О. А. Сербенська, М. І. Фундуй, Л. Ю. Шевченко. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.
2. Український правопис. – К.: Наукова думка, 2011. – 240с.
3. Фурдуй М. І. Українська мова. Практикум з правопису / М. І. Фурдуй. – К.: Либідь, 2003. – 272 с.

Викладач: ст. викладач Терещенко Л. В.

Дитяча література

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Професійної та практичної підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	1 курс
Семестр	1
Кредити ЕКТС	34,0
Форми навчання для яких читається дисципліна	денна, заочна, дистанційна

Результати навчання

уміти: характеризувати основні тенденції становлення і розвитку української дитячої літератури; визначати особливості дитячої літератури; диференціювати жанри дитячого фольклору та художньої дитячої літератури; використовувати генетично-біографічний метод у контексті дослідження персоналій дитячих письменників та при аналізі художнього твору; визначати мистецьку цінність художніх творів відповідно до специфіки дитячої літератури; аналізувати художні твори для дітей, оперуючи літературознавчою, психолого-педагогічною термінологією; визначати місце та значення української дитячої літератури у контексті літературного та соціокультурного розвитку України; впроваджувати технологію рольової гри на уроках української літератури; знаходити власні шляхи стосовно реформування літературної просвіти в Україні ХХІ століття; писати оригінальні твори для дітей;

володіти: теоретично-практичними засадами дитячої літератури, загальнолюдськими і національними художніми кодами дитячої літератури; основами вікової психології, основами педагогіки, технологією рольової гри; методикою вирішення актуальних проблем дитячої літературної просвіти у контексті розвитку національної культури та українського суспільства ХХІ століття; основами літературної творчості у галузі дитячої літератури.

Необхідні обов'язкові попереці та супутні дисципліни: вступ до літературознавства, українська усна народна творчість, сучасний літературний процес, виразне читання, психологія, педагогіка, історія української літератури, основи літературної творчості, стилістика і культура української мови, методика викладання української літератури.

Зміст навчальної дисципліни: Українська дитяча література як складова літературного процесу та як мистецький, культурологічний феномен. Прадавні витоки української дитячої літератури. Дитячий фольклор. Давня українська література. Формування світогляду дитячого реципієнта засобами дитячої літератури. Роль дитячої книги, дитячого кінематографу, театру. Гумористичний енергопотенціал української дитячої літератури. Мистецькі та дидактико-педагогічні принципи дитячої літератури XIX століття. Гуманістичний пафос новітньої української дитячої літератури ХХ століття. Особливості сучасної української дитячої літератури. Вивчення творів дитячої літератури на уроках української літератури в школі. Проблеми дитячого читання та дитячої літературної просвіти у контексті соціокультурного розвитку Української держави ХХІ століття.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 17 год., практичних занять 17 год., самостійної роботи 56 год.; разом 90 год.

Методи викладання: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, дискусія), практичні (аналіз тексту, біографічний метод вивчення життєпису письменника, виразно-художнє читання, рольова гра, гуморотерапія, діалог-зустріч з дитячим письменником, інтерв'ю, літературно-художня творчість), наочні (таблиці, схеми, аудіо- та відеоматеріали, показ слайдів).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, письмове опитування, тестування, літературно-художня творча робота, театралізація казки.

Вид семестрового контролю: залік.

Рекомендована література:

1. Овдійчук Л. М. Дитяча література. Модульний курс для студентів філологічних факультетів / Л. М. Овдійчук. – Рівне : Тетіс, 2008. – 314 с.

2. Українська література для дітей : хрестоматія / упорядкування О. О. Гарачковської. – К. : ВЦ Академія, 2011. – 800 с.

Викладач: ст. викладач Коваль Т. П.

Історія української літератури

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Професійної та практичної підготовки

Мова навчання	Українська
Рік навчання	1-4 курси
Семестр	2-7
Кредити ЄКТС	26,0
Форми навчання,	денна, заочна, дистанційна
для яких читається дисципліна	

Результати навчання

уміти: зіставляти історичні факти з реаліями літературно-мистецького процесу; оперувати літературознавчими, філософськими категоріями і поняттями у процесі дослідження української літератури та аналізу художнього тексту; аналізувати твори у їх взаємозв'язку з іншими жанрово-тематичними групами української і зарубіжної літератури; давати об'єктивну оцінку художньому творові з точки зору його естетичної цінності, оригінальності, новизни, актуальності; розглядати літературні явища і процеси у конкретному історико-літературному контексті, у діахронній та синхронній порівняльності; аналізувати набутий досвід під час вивчення курсу; вміти впроваджувати технологію рольової гри та літературної дискусії у процесі професійної діяльності; здійснювати історико-літературний та художній аналіз творів; визначати відповідність літератури певного періоду і характерних рис відповідної історичної епохи; вільно орієнтуватися у літературно-критичних джерелах;

володіти: літературознавчим, філософським категоріальним апаратом; концептуальними положеннями історії української літератури як історії національної духовності; засадами художньо-мистецьких стилів, шкіл, напрямів; методами і прийомами аналізу-інтерпретації художнього тексту; основами літературної творчості; технологією європейзації соціокультурного простору України.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: вступ до літературознавства, теорія літератури, історія України, філософія, психологія, культурологія.

Зміст навчальної дисципліни: Історія української літератури як наука. Література Київської Русі Х–ХІІІ ст. Література XIV – першої половини XVI ст. Література другої половини XVI ст. – кінця XVII ст. Література XVIII ст. Становлення та розвиток романтизму, реалізму та модернізму на ґрунті національного письменства. Літературно-мистецький процес доби Українського Відродження початку ХХ століття. Соцреалізм 40-х рр. Догматична уніфікація літературно-мистецького життя в Україні. Література Західної України та діаспори. Ідейно-естетичні пошуки українського письменства у 50–60-ті рр. ХХ ст. Зміна ідейно-естетичних векторів в українській літературі у 70–80-ті рр. Домінанти європейської поетичної традиції у мистецькому світогляді поетів 70-х рр. Нові ідеї в художньому мисленні українських прозаїків у II. пол. ХХ ст. Падіння кон'юнктурного ідеологічного соцреалізму на рубежі 80–90-х рр. Літературний процес та модерне літературознавство кінця XIX – поч. ХХІ ст. Проблема новітньої української літератури.

Запланована навчальна діяльність лекцій 210 год., практичних занять 210 год., самостійної роботи 360 год.; разом 780 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, літературна дискусія), практичні (літературний диктант, генетично-біографічний метод, аналіз тексту, аналіз-інтерпретація тексту, літературна дискусія, дебати, декламація, написання оригінальних художніх творів, рольова гра), наукові (карти, таблиці, схеми, аудіо- та відеоматеріали; показ слайдів).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, письмова робота, тестування, аналіз-інтерпретація тексту, літературно-художня творча робота, науково-дослідна робота.

Вид семестрового контролю: іспит (2-7 семестри), курсова робота (5 семестр).

Рекомендована література:

1. Агеєва В. Апологія модерну : обрис віку : статті та есеї / В. Агеєва. – К. : Грані-Т, 2011. – 408 с.
2. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження : Антологія 1917–1933 : Поезія – проза драма – есей / упорядкув., передм., післям. Ю. Лавріненка. – К. : Смолосkip, 2008. – 976 с.
3. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський. – К., 2000. – 632 с.

Викладачі: канд. філол. наук, доцент Приймак І. В., ст. викладач Коваль Т. П.

Сучасна українська літературна мова

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Професійної та практичної підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	1-4 курси
Семестр	2-8
Кредити ЄКТС	26,5

Форми навчання, для яких читається дисципліна

денна, заочна, дистанційна

Результати навчання

вміти: схарактеризувати природу мовних звуків і дати їх класифікацію; відтворювати звуки мови у письмовій формі; пояснювати зміни звуків у мовному потоці; аналізувати слова і фразеологізми; виконувати морфемний, словотвірний і морфологічний розбір слів; виділяти морфеми у слові; розрізняти частини мови; характеризувати словосполучення і речення; графічно зображати синтаксичні одиниці різних рівнів складності;

володіти: знаннями про різноманітні звукові зміни, що відбуваються у мовленні; смислову функцію інших одиниць – наголосу й інтонації; лексику і фразеологію української мови; будову с лова і словотвір; морфологію української мови; синтаксис словосполучення і речення.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: вступ до мовознавства, практичний курс української мови, історична граматика української мови, практикум з лінгвістичного аналізу.

Зміст навчальної дисципліни: Фонетика і фонологія. Силабістика. Акцентологія. Лексикологія і фразеологія. Морфеміка і словотвір. Морфологія. Синтаксис.

Запланована навчальна діяльність лекцій 236 год., практичних занять 236 год., самостійної роботи 323 год.; разом 795 год.

Методи викладання словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень усне та письмове опитування, тестування, робота з вправами, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспити (2, 3, 4, 5, 8 семестри), заліки (6, 7 семестри), курсова робота (6 семестр).

Рекомендована література

1. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова [Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Словотвір. Морфологія. Синтаксис] / С. О. Караман, О. С. Караман, М. Я. Плющ. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 560 с.

2. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія / М. Я. Плющ. – К. : Слово, 2010. – 327 с.

3. Сучасна українська літературна мова / М. Я. Плющ, С.П.Бевзенко, Н.Я.Грипас та ін. – К. : Вища школа, 2004. – 430 с.

4. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. Б. Коломийцева. – К.: Знання, 2010. – 376 с.

Викладачі: канд. фіол. наук, доц. Торчинська Н. М., ст. викладач Терещенко Л. В., д-р фіол.. наук, професор Торчинський М. М.

Старослов'янська мова**Тип дисципліни****Нормативна****Цикл****Професійної та практичної підготовки****Мова навчання****Українська****Рік навчання****1 курс****Семестр****2****Кредити ЕКТС****4,0****Форми навчання, для яких читається дисципліна**

денна, заочна, дистанційна

Результати навчання

уміти: читати тексти старослов'янською мовою; аналізувати фонетичні явища, відображені у пам'ятках старослов'янської мови; характеризувати голосні і приголосні звуки старослов'янської мови; визначати граматичні категорії частин мови, їх граматичне значення; відмінювати повнозначні частини мови; давати історичний коментар до походження відмінкових закінчень іменних частин мови, аналізувати фонетичні процеси в них; здійснювати синтаксичний аналіз простого і складного речень;

володіти знаннями про: історичні умови виникнення та розвитку слов'янської писемності; історію виникнення старослов'янських азбук; букви старослов'янських азбук, їх звукове та числове значення, діакритичні знаки; основні відомості з історії розробки старослов'янської мови; періодизацію розвитку фонетичної системи старослов'янської мови; звукову систему старослов'янської мови; походження і розвиток звуків старослов'янської мови у порівняльно-історичному аспекті; морфологічні засоби старослов'янської мови; класи слів і їх граматичні категорії; розвиток граматичних значень і граматичних категорій різних частин старослов'янської мови; особливості синтаксичної системи старослов'янської мови.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: вступ до мовознавства, історія української літератури (давня література), сучасна українська мова.

Зміст навчальної дисципліни. Праслов'янська мова. Історія виникнення старослов'янської мови. Історія наукового вивчення старослов'янської мови. Старослов'янські азбуки: глаголиця і кирилиця, їх особливості. Пам'ятки старослов'янської писемності. Система голосних і приголосних звуків старослов'янської мови другої половини IX ст. Загальна характеристика морфологічної системи старослов'янської мови. Іменник у старослов'янській мові. Займенник у старослов'янській мові. Прикметник у старослов'янській мові. Лічильні слова. Загальна характеристика дієслівної системи старослов'янської мови. Просте речення, його основні види. Загальна характеристика складних речень у старослов'янській мові.

Запланована навчальна діяльність лекцій 36 год., практичних занять 18 год., самостійної роботи 66 год., разом 120 год.

Методи викладання: словесні (розвідка, пояснення тощо), практичні (вправи, тести тощо), наочні методи (слайди тощо).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, тестування, письмове опитування, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Рекомендована література:

1. Белей Л. Старослов'янсько-український словник / Л. Белей, О. Белей. – Львів: Свічадо, 2001. – 332 с.
2. Леута О. І. Старослов'янська мова / О. І. Леута. – К.: Вища школа, 2001. – 255 с.
3. Царалунга І. Б. Старослов'янська мова / І. Б. Царалунга. – Львів: Новий світ, 2007. – 108 с.

Викладач: канд. філол. наук, доцент Царалунга І. Б.

Методика навчання української мови

Тип дисципліни

Нормативна

Цикл

Професійної та практичної підготовки

Мова навчання

Українська

Рік навчання

4 курс

Семестр

7

Кредити ЕCTS

5

Форми навчання для яких читається дисципліна

денна, заочна, дистанційна

Результати навчання

уміти: створювати конспект навчального заняття; проводити уроки та позакласні заходи з української мови; формувати національно свідому мовну особистість, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися мовними засобами у різних формах мовлення, має належний рівень мовленнєвої компетенції; організовувати різні форми контролю, передбачені у ЗНЗ;

володіти: концептуальними зasadами навчання української мови ЗНЗ; сучасними нормативними документами, що забезпечують цілеспрямоване вивчення курсу; змістом і організацією навчання української мови у ЗНЗ; методикою проведення уроків та позаурочних форм роботи; новітніми технологіями навчання; особливостями засвоєння лінгвістичної теорії, розвитку зв'язного мовлення учнів; шляхами і засобами підвищення кваліфікації філологів, методичною роботою учителя-словесника.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: філософія, психологія, педагогіка, сучасна українська мова.

Зміст навчальної дисципліни: Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. Зміст і організація навчання української мови в освітніх закладах. Теорія і практика сучасного уроку. Технологія навчання української мови. Особливості засвоєння лінгвістичної теорії.. Робота з розвитку зв'язного мовлення учнів. Формування комунікативних здібностей учнів. Позакласна робота з української мови. Методична робота вчителя-словесника.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 34 год., практичних занять 17 год., лабораторних занять 17 год., самостійної роботи 82 год., разом 150 год.

Методи викладання: словесні (розвідка, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (практичні заняття з використанням інформаційних технологій; метод проектів; метод презентацій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, мультимедійні презентації).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, тестування, письмові завдання, поточний письмовий контроль, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит, курсова робота.

Рекомендована література:

1. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах / за ред. М. Пентилюк. – К., 2005. – 400 с.
2. Методика навчання української мови. Практикум / Н. В. Подлевська. – Хмельницький: ХНУ, 2007. – 110 с.
3. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українська мова. 5-12 класи. – К., 2005. – 132 с.

Викладач: канд. пед. наук, доцент Подлевська Н. В.

Методика навчання української літератури

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Професійної та практичної підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	3 курс
Семестр	6
Кредити ЕКТС	4
Форми навчання для яких читається дисципліна	дenna, заочна, дистанційна

Результати навчання

уміти: характеризувати основні елементи системи та змісту вищої освіти в Україні; аналізувати та ухвалювати рішення щодо критеріїв якості навчання та діагностики знань; ставити і вирішувати завдання з проблем самоактуалізації особистості; обґрунтовувати основні аспекти педагогічного спілкування.

володіти: концептуальними зasadами навчання української літератури; сучасними нормативними документами, що забезпечують цілеспрямоване вивчення курсу; змістом і організацією навчання української літератури у школі; методикою проведення уроків та позаурочних форм роботи; новітніми технологіями навчання; особливостями засвоєння теорії літератури; шляхами і засобами підвищення кваліфікації філологів, методичною роботою учителя-словесника.

Необхідні обов'язкові попереці та супутні дисципліни: філософія, психологія, педагогіка, історія української літератури.

Зміст навчальної дисципліни: Методика викладання літератури як наука. Підручники і посібники з літератури. Методи викладання літератури в школі, засоби навчання. Уроки літератури. Їхні типи, специфіка. Вивчення художнього твору. Аналітико-синтетична робота над текстом. Вивчення творів різних жанрів на уроках української літератури. Особливості вивчення літератури рідного краю. Позакласне читання. Система письмових робіт з літератури. Позакласна і позашкільна робота з літератури. Кабінет літератури, його обладнання і принципи роботи.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 36 год., практичних занять 18 год., лабораторних занять 18 год., самостійної роботи 48 год., разом 120 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (практичні заняття з використанням інформаційних технологій; метод проектів; метод презентацій); заочні (ілюстрування навчального матеріалу, мультимедійні презентації).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, тестування, письмові завдання, поточний письмовий контроль, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит, курсова робота.

Рекомендована література:

1. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 384 с.
2. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в середній школі / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Житомир: Полісся, 2000. – 163 с.
3. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі / Г. Л. Токмань. – К.: Академія, 2012. – 312 с.

Викладач: канд. пед. наук, доцент Горячок І. В.

Історична граматика української мови

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Професійної та практичної підготовки
Мова навчання	Українська
Рік навчання	2 курс
Семестр	3
Кредити ЕКТС	4,0

Форми навчання, для яких читається дисципліна

денна, заочна, дистанційна

Результати навчання

уміти: читати тексти староукраїнською мовою; аналізувати фонетичні явища, відображені у староукраїнських пам'ятках; давати історичне коментування сучасного стану української мови; аналізувати будову слова, розрізнати засоби словотворення слів; визначати граматичні категорії частин мови, граматичне значення; робити синтаксичний аналіз простого і складного речення;

володіти знаннями про: періодизацію розвитку української мови; історію розробки історичної граматики української мови; фонетичну систему староукраїнської мови на різних етапах її розвитку; лексико-граматичні класи слів і їх граматичні категорії в староукраїнській мові; формування граматичних значень і граматичних категорій мовних одиниць різних класів сучасної української мови; особливості синтаксичної системи староукраїнської мови.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: вступ до мовознавства, старослов'янська мова, історія української літератури, сучасна українська літературна мова, українська діалектологія.

Зміст навчальної дисципліни: Предмет, завдання, значення курсу. Основні джерела історичного вивчення української мови. Звукова система української мови до серед. XI ст. Характеристика звукової системи голосних давньоукраїнської мови X – початку XI ст. Основні зміни цієї системи в XI–XIV ст. Пізніші фонетичні зміни (XIV–XVIII ст.). Загальна характеристика морфологічної системи староукраїнської мови. Основні граматичні категорії іменника в історичному висвітленні. Історія особових займенників української мови. Неособові займенники та історія їх форм. Прикметник як частина мови. Значення, будова, відмінювання числівників в історичному висвітленні. Історія сучасних груп прислівників української мови. Історія службових частин мови та вигуку. Історія основних граматичних категорій діеслова. Способи вираження підмета і присудка в українській мові на різних етапах її історичного розвитку. Конструкції з подвійними відмінками. Зворот «давальний самостійний». Просте і складне речення.

Запланована навчальна діяльність лекцій 17 год., практичних занять 34 год., самостійної роботи 39 год., разом 90 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, пояснення тощо), практичні (вправи, тести тощо), наукові методи (слайди тощо).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, тестування, письмове опитування, домашнє завдання, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Рекомендована література

1. Жовтобрюх М. А. Історична граматика української мови /М. А. Жовтобрюх, О. Т. Волох, С. П. Самійленко, І. І. Слинсько. – К.: Вища школа, 1980. – 320 с.

2. Царалунга І. Б. Історична граматика української мови / І. Б. Царалунга. – Хмельницький, 2012. – 134 с.

Фізичне виховання

Тип дисципліни

Нормативна

Цикл

Математичної та природничо-наукової підготовки

Мова навчання

Українська

Рік навчання

1-2 курси

Семestr

1-4

Кредити ЄКТС

Форми навчання, для яких читається дисципліна

денна

Результати навчання

уміти: застосовувати знання з основ організації і методики найбільш ефективних видів і форм раціональної рухової діяльності на практиці у своїй фізичній діяльності; організувати до щоденних занять фізичними вправами у різноманітних раціональних формах; забезпечити фізичне тренування з оздоровчою або спортивною спрямованістю; забезпечити професійно-прикладну психофізичну підготовку;

володіти: основами здорового способу життя; основами організації і методики найбільш ефективних видів і форм раціональної рухової діяльності; основами методики оздоровлення і фізичного

удосконалення традиційними і нетрадиційними засобами та методами фізичної культури; основами професійно-прикладної фізичної підготовки; основами фізичного виховання різних верств населення.

Необхідні попередні та супутні дисципліни: безпека життєдіяльності, основи екології.

Зміст навчальної дисципліни: традиційні і нетрадиційні засоби і методи фізкультурної освіти та фізичного удосконалення.

Запланована навчальна діяльність: практичних занять 140 год., самостійної роботи 240 год., разом 360 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні (практичні заняття, розгляд ситуацій, дискусія); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ вправ).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, державне тестування, захист індивідуальних завдань.

Вид семестрового контролю: заліки (2, 4 семестри).

Рекомендована література

1. Волков Л. В. Физические способности детей и подростков / Л. В. Волков. – К.: Здоров'я, 1981. – 20 с.

2. Раевский Р. Т. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов технических вузов / Р. Т. Раевский. – М.: Высшая школа, 1985. – 136 с.

3. Теория и методика физического воспитания: в 2-х томах / под ред. Т. Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2003.

Викладач: канд. фіз.вих., доцент Базильчук О. В.

Теорія і практика філологічних досліджень

Тип дисципліни

Нормативна

Цикл

Математичної та природничо-

Мова навчання

наукової підготовки

Рік навчання

Українська

Семестр

2 курс

Кредити ЄКТС

3

Форми навчання, для яких читається дисципліна

3,0

денна, заочна, дистанційна

Результати навчання

вміти: вибирати методи дослідження відповідно до поставлених завдань; укладати картотеку та правильно використовувати цитати у текстах; складати план наукового дослідження; формулювати науковий апарат курсової, дипломної та магістерської робіт; вміти пов'язувати теоретичні знання і практичні навички; здійснювати аналітичний огляд літератури з дослідженою темою; структурувати наукову роботу; правильно оформляти бібліографію; писати тези, статті, відгуки, рецензії;

володіти: знаннями просутність понять «методологія», «метод» та «прийом»; основні методи та прийоми наукового пізнання, емпіричного та теоретичного рівнів, спеціальні методи, лінгвістичні методи; основні напрями та перспективи розвитку сучасної лінгвістики; особливості побудови наукового апарату; основні вимоги до написання наукових робіт.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: вступ до мовознавства, сучасна українська літературна мова, практикум з української мови, стилістика сучасної української літературної мови, практикум з лінгвістичного аналізу, історія української літератури.

Зміст навчальної дисципліни: Методологія наукових досліджень. Науковий стиль. Термінологія. Бібліографія. Наукова публікація. Наукова робота: основні етапи підготовки до написання, структура. Лінгвістичні та технічні вимоги до оформлення наукових робіт.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 17 год., практичних занять 17 год., самостійної роботи 56 год.; разом 90 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне та письмове опитування, тестування, реферат, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік.

Рекомендована література:

1. Голуб Ю. І. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Ю. І. Голуб. – Запоріжжя, 2001. – 248 с.

2. Українська мова та література : методичні рекомендації до виконання дипломної (магістерської) роботи для студентів спеціальності «Українська мова і література» / Н. М. Торчинська, І. В. Горячок,

Н. В. Подлевська, І. В. Приймак. – Хмельницький : ХНУ, 2009. – 52 с.

Викладач: канд. фіол. наук, доцент Торчинська Н. М.

Іноземна мова

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Математичної та природничо-наукової підготовки
Мова навчання	Англійська (французька, німецька)
Рік навчання	1-2 курси
Семестр	1-4
Кредити ЄСС	19,0
Форми навчання, для яких читається дисципліна	дenna, заочна, дистанційна

Результати навчання

уміти: сприймати монологічне та діалогічне мовлення викладача, студентів, носіїв мови безпосередньо та у фонозапису; перекладати прочитаний чи прослуханий текст усно; читати програмові тексти з досить повним розумінням основної думки, логічної структури та важливих деталей (темп читання 100 слів на хвилину); вживати програмовий лексичний матеріал у підготовленому та непідготовленому монологічному та діалогічному мовленні; брати участь у бесіді, спираючись на передбачені програмою лексичні, фонетичні та граматичні явища, словотворчі моделі (час звучання тексту 3 хвилини); вести спілкування у письмовій формі, спираючись на правила графіки та орфографії англійської мови; письмово перекладати окремі речення і тексти; робити усне та письмове повідомлення; отримувати нову інформацію з англомовних джерел професійного спрямування;

володіти: англійською мовою на рівні Pre-Intermediate (A2-B1).

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: вступ до мовознавства.

Зміст навчальної дисципліни: Граматика. Лексика. Словотвір. Лексичний мінімум з тем: «Особистість», «Відпочинок», «Проблеми молоді», «Міста», «Плани на майбутнє», «Вивчення іноземних мов», «Етикет спілкування», «Біографії відомих людей», «Шедеври української, польської, англомовної літератури», «Винаходи. Науковий прогрес», «Новини. Повідомлення. Наукові доповіді». Професійна термінологія. Аудіювання з тем, що вивчаються. Усне мовлення на побутову, загальнонаукову і професійну тематику. Ознайомче та пошукове читання без словника. Структура та особливості діалогу професійно-орієнтованого характеру. Елементи усного та письмового перекладу інформації іноземною мовою. Особливості ділового листування: лексика, граматика, діловий етикет, культурологічний аспект.

Запланована навчальна діяльність: практичних занять 332 год., самостійної роботи 238 год., разом 570 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (практичні заняття з використанням ігорвих та інформаційних технологій, проекти); наукові (ілюстрування навчального матеріалу).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, тестування, диктант, творче завдання, контроль самостійного читання, самоконтроль.

Вид семестрового контролю: іспит (4 семестр), заліки (1, 2, 3 семестри).

Рекомендована література:

1.English File. Pre-Intermediate Student's Book. Eds. Ch. Latham-Koenig, C. Oxenden, P. Seligson. 3rd Edition. – Oxford University Press. – 2014. – 167 p.

2.English File. Pre-Intermediate Student's Workbook. Eds. Ch. Latham-Koenig, C. Oxenden, P. Seligson. 3rd Edition. – Oxford University Press. – 2014. – 95 p.

3.English File. Pre-Intermediate Teacher's Book. Eds. Ch. Latham-Koenig, C. Oxenden, P. Seligson. 3rd Edition. – Oxford University Press. – 2014. – 279 p.

Викладач: канд. фіол. наук, доцент Бідасюк Н. В.

Польська мова

Тип дисципліни	Нормативна
Цикл	Математичної та природничо-наукової підготовки
Мова навчання	Польська
Рік навчання	3-4 курси
Семестр	5-8

Кредити ЄТС

Форми навчання, для яких читається дисципліна

15,0

денно

Результати навчання

уміти: сприймати монологічне та діалогічне мовлення носіїв мови безпосередньо та у фонозапису; перекладати прочитаний чи прослуханий текст усно; читати програмові тексти з досить повним розумінням основної думки, логічної структури та важливих деталей; вживати програмовий лексичний матеріал у підготовленому та непідготовленому монологічному та діалогічному мовленні; брати участь у бесіді, спираючись на передбачені програмою лексичні, фонетичні та граматичні явища, словотворчі моделі; вести спілкування у письмовій формі, спираючись на правила графіки та орфографії польської мови; письмово перекладати окремі речення і тексти; робити усне та письмове повідомлення; отримувати нову інформацію з польськомовних джерел професійного спрямування;

володіти: польською мовою на побутовому рівні.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни: вступ до мовознавства.

Зміст навчальної дисципліни: Фонетика. Граматика. Лексика. Словотвір. Професійна термінологія. Усне мовлення на побутову, загальнонаукову і професійну тематику. Ознайомче та пошукове читання без словника. Структура та особливості діалогу професійно-орієнтованого характеру. Елементи усного та письмового перекладу інформації іноземною мовою.

Запланована навчальна діяльність: практичних занять 243 год., самостійної роботи 207 год., разом 450 год.

Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (практичні заняття з використанням ігрових та інформаційних технологій, проекти); наукові (ілюстрування навчального матеріалу).

Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень: усне опитування, тестування, диктант, творче завдання, контроль самостійного читання, самоконтроль.

Вид семестрового контролю: іспити (6, 8 семестри), заліки (5, 7 семестри).

Рекомендована література:

1. Вступний курс польської мови / Т. С. Гусарська, Л. О. Потеребух. – Хмельницький: ХНУ, 2004. – 139 с.

2. Лобас Н. П. Польська мова: Стислий курс граматики / Н. П. Лобас. – Тернопіль; Х.: Ранок, 2014. – 180 с.

Викладач: асистент Дутковська О. Б.

Додаток Б. Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами (модулями) і результатами навчання (компетентностями)

Структурно-логічна схема освітньої програми

